

ЛЮТИЙ 2026 р.

2

ВЕСЕЛКА

ЩОМІСЯЧНИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

Марія Познанська

Лютий

Він взимі останній, діти, –
Місяць лютий кожен зна...
Та за ним іде весна.
Хоч морозний і сердитий,

В небо глянеш – мружиш очі:
Сяють промені ясні!
Покоротшали вже ночі
І зробились довші дні.

Розмалюй.

Оксана Сенатович

Лютий

Місяць лютий на гостину
Кличе всю свою родину.
Та родина – не мала,
Суне й суне без числа.
Морозища, морозенки –
І великі, і маленькі,
Завірюхи клаповухі,
І сніжинки-балеринки,
І вітренко, і вітрисько –
Вже вони близенько-близько.
Ще до ночі в темнім борі
Вся родина буде в зборі.
Запита родину Лютий,
Чи то кожний добре взутий?
Геть у танець!.. – і зі сну
Збудять танцями весну.

На обкладинці журналу
ілюстрація художниці Вікторії
Дунаєвої.

Вадим Скомаровський

Чому лютий короткий?

Чи то жарт напівзабутий,
Чи одна із небилець –
Тільки чув я, ніби Лютий
Довгий-довгий був колись.

Він у шапці-невидимці
Мандрував собі подня
По дорозі, по стежинці,
Де не ступить – наче глиця
Стане вмить колючий сніг,
На льоту замерзне птиця
І впаде йому до ніг.

А дихне – ставки і ріки
Лід засклять аж до весни,
І поснуть, бува, навіки
Судаки, лящі, лини.

По горбах і кручах голих
Мерзнуть кози і зайці...
І забили тут на сполох
Побратими-місяці.

На узліссі просто неба
Раду скликали мерщій.
– Гріти землю швидше треба!
Загули навперелій.

Ну, а Лютий не зважає,
Все те байдуже йому,
Не припас, мовляв, тепла я,
Де ж тепер його візьму?

І сказали побратими:
– Це турбота не твоя,
Вахту Березень нестиме
Від сьогоднішнього дня.

...Чи то жарт напівзабутий,
А чи й вигадка, гляди, –
Тільки от говорять люди,
Що відтоді місяць Лютий
Став короткий назавжди.

Максим Рильський

Білі мухи

Білі мухи налетіли, –
Все повір'я стало біле.
Не злічити білих мух,
Що летять, неначе пух.

– Галю, Петрику, Кіндрате,
Годі, ледарі, вам спати! –
І побігли до санчат
Галя, Петрик і Кіндрат.

Всі з гори летять щодуху,
Щоб впіймати білу муху,
А санчата їм усім
Змайстрував старий Максим.

Чи знаєте ви, що...

Леся Українка

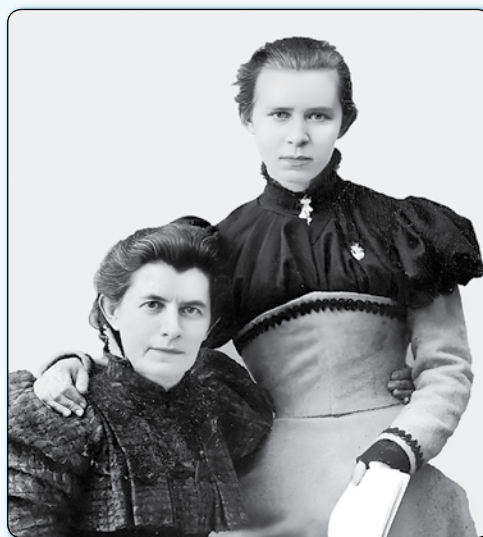
Колискова

Місяць ясененький
Промінь тихесенький
Кинув до нас.
Спи ж ти, малесенький,
Пізній бо час.

Любо ти спатимеш,
Поки не знатимеш,
Що то печаль;
Хутко прийматимеш
Лихо та жаль.

Тяжка годинонько!
Гірка хвилинонько!
Лихо не спить...
Леле, дитинонько!
Жить – сльози лить.

В місті Гренобль, що на південному сході Франції, з'явилася площа імені Лесі Українки. Площа стане простором для зустрічей української громади та майданчиком для проведення подій, присвячених Україні. Вона має нагадувати про підтримку Францією українського народу.

Леся Українка з матір'ю.

25 лютого виповнилося 155 років від дня народження Лесі Українки (1871–1913). Вона вільно володіла кількома мовами, перекладала з німецької, французької, англійської, італійської. Вона читала новітню філософію та драматургію в оригіналі й працювала з європейськими сюжетами без посередників. Це дозволило їй мислити в загальноєвропейських категоріях – свободи, відповідальності, історичного вибору.

Василь Довжик

Срібна зірка, біла-біла
На мою долоньку сіла
І як сіла, то й розтала –
Голуба водиця стала.

У СВИТІ КАЗОК

Народні казки є невід'ємною частиною культурної спадщини, що відображає багатство і різноманітність традицій кожного народу. Українські та словацькі казки не лише зберігають вікові цінності, але й продовжують надихати нові покоління, вчити доброти, мудрості та справедливості.

Чи за добро слід добром платити (Словацька народна казка)

Йшов одного разу молотник молотити, а на зустріч йому вовк, і каже до нього:

– Куди ти йдеш?

– Йду молотити.

– А мішок маєш з собою? Сховай мене в мішок.

– Чого ж мені тебе в мішок ховати?

– Бо за мною мисливці женуться, хочуть вбити. Врятуй мене від них, а я тобі віддячу.

Молотник сховав вовка в мішок і йде далі. А на зустріч йому мисливці:

– Ти вовка часом не бачив?

А той відповідає:

– Ні, не бачив.

Мисливці пішли собі далі.

Тоді молотник каже вовку:

– Мисливці вже пішли, можеш вилазити.

І випустив його з мішка. І питається:

– А як ти мені тепер віддячиш за те що я тебе врятував?

– А зараз побачиш, – каже вовк, – візьму і з'їм тебе!

А молотник йому:

– Як же так, за добро – злом заплатиш?

Вовк йому на те:

– Ніхто за добро добром не платить.

– Почекай, вовчику, зараз когось зустрінемо то нехай він нам скаже як має бути.

Іде до них беззубий пес, та ще й кульгає. Молотник його питає:

– Скажи, песику, а чи правда що за добро не треба навіть чекати добра?

– Чого ж ти в мене про таке питаєш? – каже йому пес.

– Бо я ось вовка від смерті врятував. За ним мисливці гнались, вбити хотіли. А я його у свій мішок сховав. А коли випустив, то він каже що хоче мене з'їсти.

– Отож, – каже йому пес, – так воно і буває. Я коли був молодий, то стеріг своєму господареві і худобу, і маєток. А тепер, коли не маю сили злодіїв ганяти, то господар мене геть вигнав. То ж так, не чекай за добро добра.

Тоді вовк до молотника:

– От бачиш тепер, з'їм тебе зараз.

– Ні, постривай, – каже йому молотник, – пішли далі, може ще когось зустрінемо.

Йдуть собі, йдуть, а на зустріч їм старий кривий кінь. Молотник його і запитує:

– Скажи, конику, чи може чоловік за добро добра у відповідь чекати?

– Е ні, – відповідає кінь, – ніколи не чекай добра за добро.

– Чого ж ти так кажеш? – питається його молотник.

А кінь їм розкажує:

– Коли я був молодий, то господар мій любив мене. Тоді був запряжений я в карету. А як постарів, то мусив тягати воза, і навіть молотарку. А як машина зламала мені ногу, то хазяїн мене й вигнав. Тепер шукаю свою смерть.

Тоді вовк знов каже молотникові:

– Бачиш, не треба за добро чекати добра. Ось і кінь те саме каже. Тепер я тебе таки з'їм.

– Та ні, постривай, – каже молотник, – ходімо ще, може кого зустрінемо. Послухаємо що він нам скаже.

А на зустріч їм лисичка. Молотник до неї:

– Скажи, лисичко, чи може чоловік за добро дочекатись добра?

– Чого ти про це у мене запитуєш? – лисичка йому.

– Запитую тебе, – кажу їй молотник, – бо йшов я з мішком молотити, та й зустрів вовка, якого хотіли вбити мисливці. Він просив

(Продовження на стор. 5)

Чи за добро слід добром платити (Закінчення)

сховати його в мій мішок, щоб врятувати від мисливців. Казав, що віддячить за то мені. А як мисливці пройшли, і я його випустив з мішка, то він хоче мене з'їсти. То я й хочу знати, чи може він за добро платити злом.

Тут лисичка каже, що не може такого бути, щоб вовк помістився у тому мішку. Нехай, каже, молотник знову витягне мішка, а вовк туди нехай залізе. От вовк взяв та й сховався знову у мішок.

– Слухай, молотнику, – каже йому лисичка, – візьми та й зав'яжи мішок, поклади на землю, візьми свого ціпа, і щосили молоти, будемо бачити, чи посипеться з нього добро?

Молотник так і зробив. А лисичка каже:

– Ось так у світі влаштовано, що не тільки людина, але й вовк мусить за добро добром платити.

Якби молотник не зустрів лисичку, то вовк, мабуть, вже би й з'їв його!

Павло Мовчан

Сніг

Прийшов сніг-білоніг,
борода патлата,
сів тихенько на поріг,
попросивсь до хати.

Каже: – Холодно мені,
змерзли ноги босі. –
Мати каже: – Е, ні-ні...
Відпочив і досить... –

Сніг поволеньки підвівсь
та й пішов у поле.
Білі брови, білий ніс,
а в кишенях – холод.

Озирнувся білий сніг,
засміявся біло;
білі губи, білий сміх, –
пір'я полетіло...

Розмалюй.

Дмитро Павличко

Яблуні в інеї – ніби сніжинки-велетні

Яблуні в інеї – ніби сніжинки-велетні,
В мільярди разів побільшені атоми.
Виїжджає з-за овиду на полотна постелені
Армія сонця незчисленними автами.

Сади, наче хмари, на прожектори настромені,
Піднімаються вгору, в небо хмураве.
Попереду сонця списаті промені,
А позаду – стовпи снігової куряви.

Леонід Талалай

Річка взимку

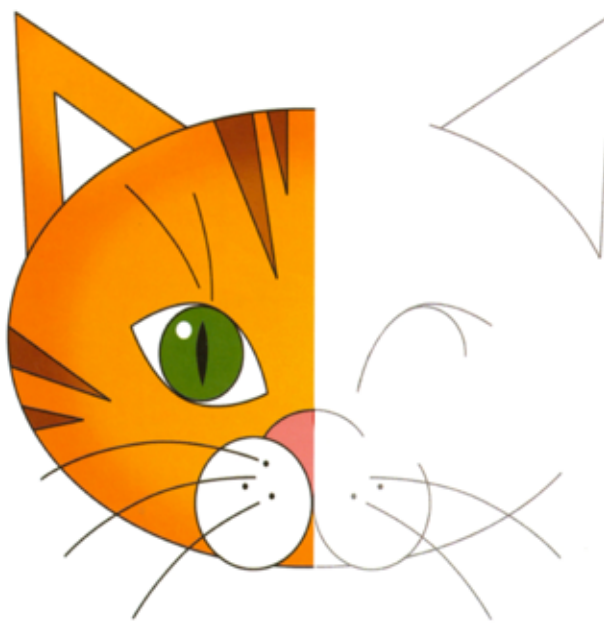
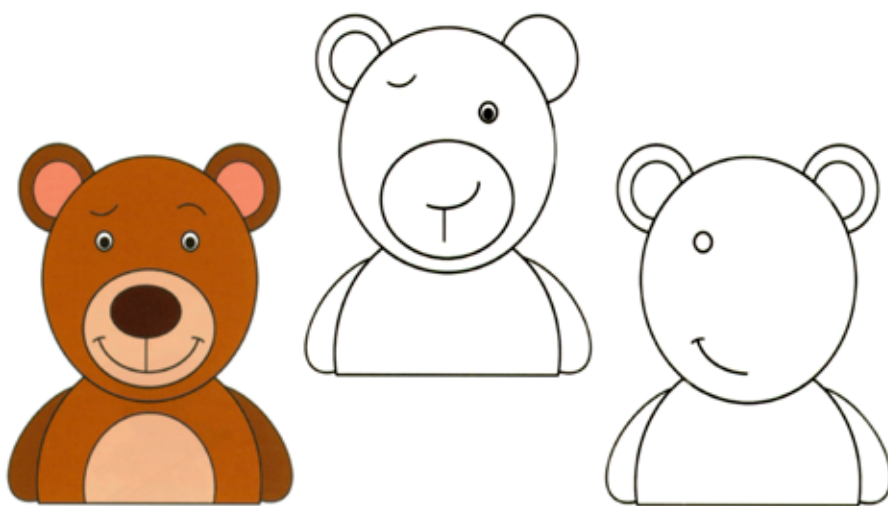
Відхвилювалась і заснула
Під льодом втомлена ріка,
І потемніла, як минуле,
Що в небуття перетіка.

То поринає в сон глибокий,
То просипається на мить –
І лід тріщить,
І на всі боки
Зелена блискавка біжить.

Але, виплескуючи піну,
Вода під поглядом зими
Собою ж склить
Оту щілину,
В яку прорвалася
З п'їтьми.

Домалюй і розфарбуй малюнки за зразками.

З ПОШТОВОЇ СКРИНЬКИ

Володимир Нагорняк ЗИМА

Було в ЗИМИ три сини-управителі, три місяці – ГРУДЕНЬ, СІЧЕНЬ та ЛЮТИЙ.

ГРУДЕНЬ збирав землю в грудки, так вона, бідолашна, менше промерзала.

СІЧЕНЬ же покривав землю білою сніговою ковдрою.

ЛЮТИЙ – та що там твій пройдоха ЛЮТИЙ?! – бешкетував снігом з хурделицями та лютував, і оце все. На весь білий світ лютував. Та ну його!

...Біло, як біло, все біло... Аж сліпить очі!.. Е-е ні, не все: ось – та ось же! – на розмальоване інешем дерево не поспішаючи, по-господарськи, всідається снігур... другий... третій... Червонобокі: прямо тобі, спілі яблука. Так і тягнеться рука зірвати.

Ага, а біля ставка, глянь, скільки їх! Побігли... Стій

же, стій!.. Не яблука то, і не снігурі – розпустила по вітру китиці свої калина. Листя ще з осені розгубила – розтринькала, а китиці... Китиці горять! А який смачний той вогонь – калина з морозу.

Ставок наш узимку бачили? Велетенський телевизор! Не по льоду – здається, по самісінькому дну ставка ходиш: гне водорості вода, подивися, як дерева вітер. Вліво, вправо, прямо, знову вправо, закручує... О... а... та куди там, хлопці уже шайбу ганяють...

Іван Франко

Сипле, сипле, сипле сніг

Сипле, сипле, сипле сніг.
З неба сірої безодні,
Міриадами летять
Ті метелики холодні.
Одностайні, мов жура,
Зимні, мов лихая доля,
Присипають все життя,
Всю красу лугів і поля.
Білий килим забуття,
Одубіння, отупіння
Все покрив, стискає все
До найглибшого коріння.
Сипле, сипле сніг,
Килим важче налягає...
Молодий огонь в душі
Меркне, слабне, погасає.

Василь Діденко

Метелики

Журавлики-веселики
Одлинули й нема.
Із рукава метелики
Витрупує зима.

Метеликів ми ловимо,
Стрибаєм, біжимо,
По килиму пуховому
До хати несемо.

Наталя Забіла

В лісі

*Метелиця-хурделиця
Замела лісок.*

Як біла ковдра,

стелиться

Під соснами сніжок.

Стрибають прудко

білочки

По соснах угорі.

Напудрились на

гілочках

Поважні снігурі.

Зайчата стали білими, –

Ну зовсім наче сніг! –

*Щоб в лісі не зуміли ми
Відшукувати їх.*

Анатолій Качан

Гість зими

Ось і знову зима білоброва
Побілила поля і хати,
Заквітчала у іній діброву,
Через річку наводить мости.

Поспішає зима, поспішає,
Підганяє мороз, холоди:
Скоро, скоро з далекого краю
Рік Новий завітає сюди.

Під кружляння веселих сніжинок
Почали готуватись і ми,
Щоб зустріти при світлі ялинок
Найдорожчого гостя зими.

В. Каменчук

Зайчикові вуха

Сіє, віє, завіва
Снігом завірюха,
А у зайчика, хоч плач.
Дуже змерзли вуха.
Він і валянки узув,
І вдягнув кожуха,
А з-під шапки, ну, хоч плач.
Виглядають вуха.
– І чого ти зажурився? –
Цокотять синички.
– Ти б собі вдягнув на вуха
Теплі рукавички!

Анатолій Давидов

Колиска серед снігу

Недарма один з місяців року називається лютим. Навіть тоді, коли заметілі стихають, і в лісі стає тихо-претихо, морози не спадають.

Трісь-трісь! Трісь-трісь! – тільки й чути довкола. То дерева, великі й малі, тріщать на холоді. І птаство, і дрібні й великі звірі туляться тоді до людських осель, шукаючи і захистку, і порятунку від голоду та холоду.

А у невеличких пташок

клевців виводяться в цей час пташенята! Еге ж дивно? Так, але придивіться лишень до їхніх гніздечок. Вони ж неабиякі. Зроблені з паличок, а потім обшиті мохом, шерстю і пір'ям. Вітер не продимає таку хатинку, а щоб і дощ чи сніг не потрапляли до неї, клевети влаштовують житло під розлогою ялиною. От вам і дах! У такій хатинці пташенята почувають себе у безпеці, а за «батареї опалення»

– мамині й татові крильця.

– А чому, – скажете ви, – клевети надумали виводити пташенят узимку, навіщо їм здалося отак суворо випробувати своїх дітей? Чи не краще було б вивести їх улітку?

Втім-то й річ, що для клеветів найбільше їжі взимку. Недаремно-бо їх називають ще й шишкарями: адже найдужче смакує клеветам насіння ялини, сосни та інших хвойних дерев, що визріває восени і тримається на гіллі аж до весни. Отим насінням і годують шишкарі своїх пташенят.

СПІВАЙТЕ
З НАМИ

А вже третій вечір

А вже третій вечір, як дівчину бачив,
Ходжу біля хати – її не видати:
«Вийди, дівчино, вийди, рибчино,
Вийди, серденья, утіхо моя!»

«Не вийду, козаче, не вийду, соколе,
Мене мати лає, гулять не пускає...»
«Брешеш, дівчино, брешеш, рибчино,
Брешеш, серденья, утіхо моя!»

«Та було б не рубати зеленого дуба,
Та було б не сватати, коли я не люба!»
«Правда, дівчино, правда, рибчино,
Правда, серденья, утіхо моя!»

ЗНАЙОМТЕСЬ:

з ПИСЬМЕННИКОМ

Тарас Федюк

Тарас Федюк (нар. 6 жовтня 1954, м. Ананьїв, Одеська область) – український поет. Президент Асоціації українських письменників (з 2000 року). Лауреат Національної премії України ім. Т.Шевченка (2007). Засновник поетичної серії Зона Овідія.

Закінчив українське відділення філологічного факультету

Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

Збірки віршів: «Досвітні журавлі» / Одеса: Маяк, 1975, «Віч-на-віч» / Одеса: Маяк, 1979, «...І промовчати не посміє» / Одеса: Маяк, 1987; «Політ осінньої бджоли» / Київ: Радянський письменник, 1988; «Чорним по білому» / Київ: Молодь, 1990; «Хрещаті південні сніги» / Київ: Українське козацтво LTD, 1995; «Золото інків» / Львів: Кальварія, 2001; «Таємна ложа» / Львів: Кальварія, 2003; «Обличчя пустелі» / Київ: Факт, 2005; «Трансністрія» / Київ: Факт, 2007; «Горище» / Київ: Факт, 2009; «Хуга» / Київ: Гамазин, 2011; «Халва» / Київ: Гамазин, 2014; «Канабіс» / Київ: Зелений пес, 2017; «Цеглина» (вибрані вірші за 50 років) / Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2019; «Кенотаф» / Київ: Зелений пес, 2022.

Вірші перекладались та видавались у газетах, журналах антологіях багатьох країн світу.

Мови перекладів: англійська, французька, німецька, іспанська, польська, угорська, болгарська, білоруська, російська, ідиш, кабардинська, балкарська, аварська, азербайджанська, вірменська, грузинська тощо.

Громадська діяльність: з 1980 по 1996 – член Спілки письменників України, 1996 – один із засновників Асоціації українських письменників (АУП), з 1997 по 2000 – віце-президент АУП, 1997–2000 – головний редактор газети «Одеський університет», 2000–2004; 2008–2010; 2016–2018 – Президент Асоціації українських письменників (АУП) 2004–2009 – керівник проекту «Коронація слова», 2009–2010 – головний редактор журналу «Сучасність», 2003–2022 – засновник, головний редактор і продюсер міжнародної книжкової поетичної серії «Зона Овідія» (61 книга).

Тарас Федюк

ТАК ВЖЕ СТАЛОСЬ. ТИ НЕ ВИЙШОВ...

так вже сталося. ти не вийшов.
хащі чорні. чорний ліс.
не хотілось чи не вийшло
хто ж тепер згадає?

вічно
десь кудись чомусь колись
що тобі тут і для кого
це навіть забуття?

диким оленям на роги –
решки чорної дороги
разом з рештками життя
тиші! самоти! печалі!

суму! тиші! самоти!
щоб не знати що там далі
вовчі ягоди-коралі
і коли вже не дійти

нідочогонідокого
раптом в хвойному шитті –
хатка чорна і убога
де старенька віра в Бога
доживає в самоті...

Оксана Кротюк

Наш Мурцьо

- А наш Мурцьо нині зранку
- Виїв цілий дзбан сметанки.
- Рибки з'їв, м'яся шматочок,
- А тепер лежить, воркоче
- І мишей ловить не хоче.

Василь Сухомлинський

Протоптали стежку

Уночі була хурделиця.
Намело кучугури снігу. Ра-
но-вранці у школу йшло
трое дітей – Юрко, Михай-
лик і Ніна. Всюди коло хат
з'явилися люди. Відкидали
лопатами сніг, прокладали
доріжки.

Ось хатина бабусі Марії.
Вона живе одна-однісінька.
Зупинились діти біля бабуси-
ного двору. Нікого не видно.
– Як же бабуся до крини-

ці вийде? Снігу ж скільки, –
сказав Юрко.

– Давайте протопчемо
стежку від хати до криниці!
– порадив Михайлик.

Діти увійшли на бабусине
подвір'я. Йшли по глибоко-
му снігу. Від воріт до хати
йти було дуже важко. А від
хати до воріт – трохи легше.
Пройшли раз, два, три рази.
Протоптали стежку від воріт
до хати і від хати до криниці.

Спітнілі, стомлені, радісні
діти йшли до школи. Вони
думали: ось бабуся Марія
вийшла з хати. Побачила
стежку. Радіє...

Марійка Підгірянка

Малий ґазда

Не журіться, моя мати,
Що вам тяжко жити, –
Як я виросту великий,
Буду вам робити.

Буду я вам заробляти
Кілько стане сили,
Аби ваші любі ручки
На старість спочили.

Буду ниву обробляти,
Аби хліб родила,
Аби наша рідна земля
Всіх нас прокормила.

Куточок кулінарії

Просте печиво з листкового тіста

Ідеальне поєднання ніжного тіста, духмяної кориці й хрустких часточок цукру не залишить байдужими юних любителів солоденького. Приготувати це листкове печиво зможе навіть новачок. Випічка особливо смакує з молоком, соком або чаєм.

Інгредієнти:

- Листкове тісто 500 г
- Цукор 100 г
- Кориця за смаком
- Вершкове масло 30 г
- Цукрова пудра за смаком

Приготування:

1. Тісто розморожуємо за інструкцією на упаковці.
2. Розкачуємо в пласт завтовшки 5 мм, посипаємо корицею та цукром. За допомогою качалки втискаємо корицю і цукор у тісто.
3. Загортаємо тісто з обох сторін трубочкою до центру. Нарізаємо шматочками завтовшки 1 см.
4. Деко застеляємо пергаментним папером, змащуємо вершковим маслом. Викладаємо шматочки тіста.
5. Духовку розігріваємо до температури 190 °С. Ставимо печиво випікатися протягом 15–18 хвилин до золотистого кольору. Коли випічка охолоне, посипаємо цукровою пудрою.

Смачного!

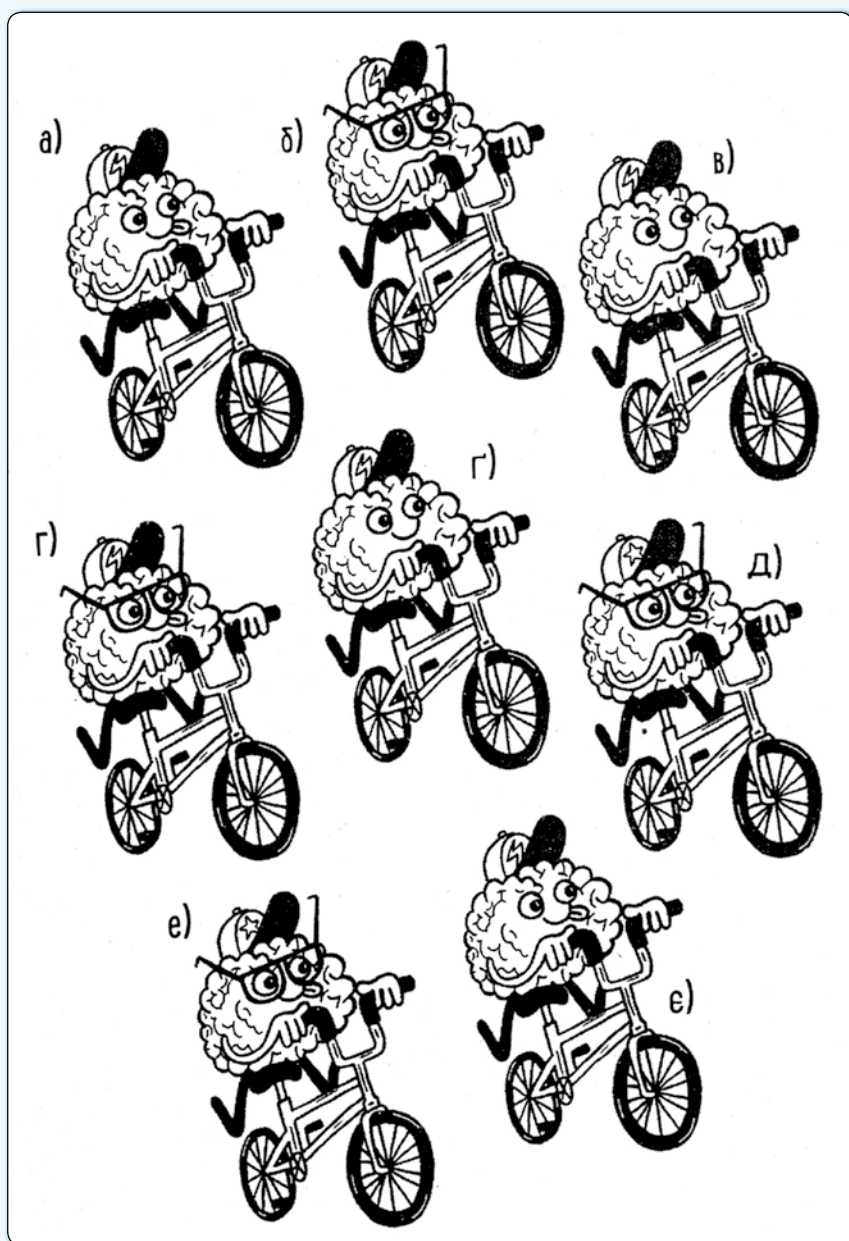

Л. Кондрацька

ЛЮТИЙ

Лютий – місяць дуже лютий:
Запитає, в чому взутий?
Виє хуга-завірюха,
Не пускає без ножуа.

Але сонечко сміється,
Стиха до землі проб'ється,
Хоч частинку, хоч хвилинку,
А погріє її спинку.

Може здатися, що зображення однакові, але насправді це чотири пари ідентичних малюнків. Знайдіть ці пари та проведі між ними лінії.

Наталя Забіла

Ведмедикова хатка

Пухнастий та білесенький засипав все сніжок. Біжить малеча весело в засніжений садок. З лопатами, з санчатами працює дівтора. Збудуєм з снігу хату ми посеред двора!

Качають сніг, втрамбовують, – робота аж кипить. Ось хатка вже й збудована. А хто в ній буде жити? Малесенькими ніжками, вгрузаючи в сніжку, іде-бредє доріжкою Ясюня по садку. А на руках у Ясочки найкраща із цяцьок – ведмедик волохатенький, закутаний в платок.

– Диви, який будиночок! Як чисто й гарно тут! В таких хатках на півночі і люди теж живуть. На півночі ведмеді є в печерах із крижин... З тюлєнями кумедними вітаються моржі... Як гарно тут, ведмедіку, у хатці сніговій! Залазь мерщій всередину, сиди

собі й радій! В хатиночці білесенькій сидить малий ведмідь. Малеча радо й весело навколо гомонить.

Набігались, награлися. Ну, годі вже гулять! Прийшла додому Ясочка. Лягає Яся спати, – і раптом в плач:

– Ой лишенько! Ну що робить тепер?! Забула в хатці Мишку я, і, мабуть, він замерз!

– Не плач, не бійся, Ясочко: у хутрі Мишка твій! Нічого з ним не трапиться в хатинці сніговій!

Синіє ніч доріжкою з віконних оболонок. Дрімає Яся в ліжковій, і сниться Ясі сон.

... Ідуть моржі з тюлєнями по синьому льоду. З північними оленями ведмеді білі йдуть. Несуть дарунки й ласощі ведмедіку вони...

Ой, сняться, сняться Ясочці такі солодкі сни!

Синіє ніч морозяна з віконних оболонок. Нічим не потривожена в кімнаті тиша й сон.

Уранці встане Ясочка та й вибіжить на сніг:

– А може, Мишка ласощів для мене приберіг?!

В. Коломієць

Замкнений гай

Замкнений гай до весни,
Замкнені скарби і сни –
Дзвони у кронах дубів,
Листя коштовне і квіт,
Кошики, повні грибів,
Тьохкіт веселий між віт,
Грози з перлистим дощем,
Легідне зілля хмільне...
Першим гусиним ключем
Гай свій весна відімкне!

Петро Мах

У неї очі голубі...

Тож українка, далєбі,
Із Лєсиного краю.
У неї очі голубі
Щє й добру вдачу має.
І птицю любить, і пташат,
І слухає бабусю.
Малєнька праведна душа
По імені Ганнуса.
Щоранку татко з нею йде
На росяну стежину,
Аби сповити її день
Під небом України.